



## СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### КОНФЛІКТОЛОГІЯ

Галузь знань	06 Журналістика
Шифр та назва спеціальності	061 Журналістика
Назва освітньо-професійної програми	Реклама та зв'язки з громадськістю
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Факультет	Бізнесу та соціальних комунікацій
Кафедра	Міжнародних відносин, суспільних комунікацій та IT-права
Статус навчальної дисципліни	ОК 10 ОПП «Реклама та зв'язки з громадськістю»
Форма навчання	Денна

#### Викладач

Шиліна Наталія Євгенівна  
[shylinanataliia@gmail.com](mailto:shylinanataliia@gmail.com)



Доцент кафедри психології та педагогіки,  
Кандидат педагогічних наук, доцент

#### Загальна інформація про дисципліну

##### Анотація до дисципліни

Курс «Конфліктологія» допомагає здобувачам вищої освіти розібратися у природі та основних характеристиках конфліктів, включаючи їх виникнення, розвиток та розв'язання. Здобувачі отримують теоретичні знання про конфліктологію як науку та практичну дисципліну.

Навчання спрямовано на:

1. Розвиток навичок управління конфліктами: курс надає здобувачам практичні інструменти і техніки для ефективного вирішення конфліктних ситуацій у різних сферах життя, включаючи особисті, міжособисті, організаційні та

	<p>громадські конфлікти.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>2. Робота зі здобувачами над власними конфліктами: курс надає здобувачам можливість розвивати особисті навички вирішення конфліктів, включаючи емпатію, комунікаційні вміння, управління стресом і розвиток конструктивного підходу до конфліктів у їхньому власному житті.</li> <li>3. Підготовка до роботи в конфліктних ситуаціях: курс підготує здобувачів до роботи в професійних галузях, де важливі навички роботи з конфліктами, такі як консультування, медіація, менеджмент конфліктів тощо.</li> <li>4. Аналіз сучасних конфліктів: курс розглядає сучасні конфлікти, включаючи міжнародні, міжкультурні, політичні тощо, і допомагає здобувачам розуміти їхню природу та можливі шляхи вирішення.</li> <li>5. Розвиток критичного мислення: Курс сприяє розвитку критичного мислення стосовно конфліктів і їхнього впливу на суспільство, організації та особистість.</li> </ol>
<b>Мета дисципліни</b>	– опанування базових знань з актуальних питань конфліктології та побудова продуктивних людських взаємовідносин, формування вмінь та навичок вирішення конфліктів у діловій та професійній сферах, міжнародних відносинах, приватному житті.
<b>Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна</b>	<p>ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>СК1. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.</p>
<b>Результати навчання</b>	<p>ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань</p> <p>ПР05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань</p> <p>ПР06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.</p> <p>ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціально-комунікаційних наук.</p>
<b>Обсяг дисципліни</b>	Загальний обсяг дисципліни: 5 кредитів ЄКТС 150 годин). Для денної форми навчання: лекції – 28 годин, практичні заняття – 26 години, самостійна робота – 96 годин.
<b>Форма підсумкового контролю</b>	Залік
<b>Терміни викладання дисципліни</b>	Дисципліна викладається у 2-му семестрі

### Програма дисципліни

<b>Тема 1.</b>	<p><b>Конфліктологія як наука. Становлення та розвиток конфліктології</b></p> <p>Об'єкт і предмет конфліктології, принципи і методи конфліктології. Зв'язок з іншими науками. Становлення конфліктології. Історія</p>
----------------	---

	конфліктології: від античності до кінця XIX ст. Проблеми конфлікту в соціополітичній думці кінця XIX – початку XX ст. Психологічні теорії конфлікту XX ст. Соціологічні теорії конфлікту XX ст. Конфліктологія сьогодні.
<b>Тема 2.</b>	<b>Сутність і структура конфлікту.</b> Визначення конфлікту. Структура конфлікту. Моделі конфліктів. Об’єктивні та суб’єктивні фактори конфлікту. Межі поширення конфлікту.
<b>Тема 3.</b>	<b>Динаміка конфлікту і механізми його розвитку</b> Типові причини виникнення конфліктів. Конфліктна ситуація та інцидент як передумови виникнення конфлікту. Стадії розвитку конфлікту (передконфліктна, власне конфлікт, розв’язання конфлікту, післяконфліктна). Динаміка конфлікту з урахуванням деформації взаємин його учасників. Ескалація конфлікту. Реверсія конфлікту. Форми, результати й критерії вичерпаності конфлікту.
<b>Тема 4.</b>	<b>Основні типи і види конфліктів</b> Потенційний, істинний, хибний конфлікт. Реалістичний та нереалістичний конфлікт. Внутрішньоособистісний, міжособистісний, міжгруповий конфлікт. Типологізація конфліктів: за способом розв’язання (насильницькі, ненасильницькі), за сферами прояву (політичні, соціальні, економічні, організаційні), за спрямованістю впливу (вертикальні, горизонтальні), за мірою виявленості (відкриті, приховані), за потребами (когнітивні, конфлікти інтересів) тощо.
<b>Тема 5.</b>	<b>Політичний конфлікт та його загальна характеристика.</b> Поняття, сутність та особливості політичного конфлікту. Типологія політичних конфліктів. Етнополітичні конфлікти. Релігійно-політичні конфлікти. Причини виникнення політичних конфліктів.
<b>Тема 6.</b>	<b>Вертикальні конфлікти та їх особливості.</b> Конфліктогенність ланки «керівник – підлеглий». Умови та способи попередження конфліктів «по вертикалі». Розв’язання конфліктів між керівником і підлеглим.
<b>Тема 7.</b>	<b>Змістовий та структурно-функціональний аналіз конфлікту</b> Універсальна схема понятійного опису конфлікту: сутність, класифікація, структура, функції, генеза, еволюція, динаміка, системно-інформаційний опис, запобігання, розв’язання, дослідження й діагностика. Основні етапи аналізу конфлікту: складання плану, визначення конкретного об’єкта вивчення, розробка методів аналізу конфліктів, пробне дослідження, доопрацювання програми й методики, збирання первинної інформації, якісна та кількісна обробка зібраних даних, аналіз та пояснення отриманих результатів, обґрунтування та формулювання висновків і практичних рекомендацій. Картографія конфлікту Х. Корнеліус – Ш. Фейра. Модульна методика діагностики міжособистісних конфліктів.
<b>Тема 8</b>	<b>Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту.</b> Характеристики конфліктної поведінки. Основні стратегії поведінки учасників конфлікту (уникання, пристосування, компроміс, суперництво, співробітництво). Стратегії управління конфліктом («виграти–виграти», «виграти–програти», «програти–програти»).

	Тактики поведінки учасників конфлікту: жорстка (захоплення та втримання об'єкта конфлікту, фізичне насильство, психологічне насильство, тиск), нейтральна (демонстративні дії, санкціонування, коаліція), м'яка (фіксація своєї позиції, дружелюбність, угода). Стилі поведінки учасників конфлікту (ліберальний, маніпулятивний, авторитарний, демократичний, ситуативний, непослідовний).
<b>Тема 9</b>	<b>Психологічні основи формування особистості. Конфліктність та толерантність як якості особистості</b> Розбіжності поведінкових паттернів як фактор конфліктності. Теорії З. Фрейда, К. Юнга, А. Адлера щодо провідних якостей людини. Танатос, Архетип Тіні, комплекс неповноцінності та компенсація. Ієрархія потреб А. Маслоу. Толерантність в сучасному світі: проблема «Іншого».
<b>Тема 10</b>	<b>Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті</b> Сутність раціонально-емоційної терапії (РЕТ). Етапи РЕТ: ідентифікація поведінки-мішені; ідентифікація шаблонів згубних міркувань та ірраціональних переконань; спростування; перцептивний зсув; обґрунтування аутентичної реакції та ефективної поведінки. Методики швидкого вгамування негативних емоцій у конфлікті: зміна вихідної події; зміна реакції на подію; зміна емоційних наслідків конфліктної ситуації; викривлення сприйняття опонента; зняття психологічного напруження та ін.
<b>Тема 11</b>	<b>Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів</b> Сутність процесів розв'язання та врегулювання конфліктів. Правила розв'язання конфліктів. Типові помилки при розв'язанні конфліктів. Конструктивний інструментарій розв'язання конфліктів. Посередництво у врегулюванні конфліктів. Переговори, дискусії, дебати як засоби врегулювання конфліктів.
<b>Тема 12</b>	<b>Сутність профілактики та передумови успішності запобігання конфліктам</b> Вимоги до учасників перемовин і регуляція психологічної атмосфери. Налагодження контакту на перемовинах. Прийом інформації. Передача інформації. Рух до згоди. Прийняття рішення. Завершення перемовин і культуральні відмінності в перемовному процесі. Стилі перемовного процесу. 2. Жорсткий стиль. М'який стиль перемовин. Торговий стиль перемовин. Співробітницький стиль перемовин. Організація перемовин.
<b>Тема 13</b>	<b>Теорія перемовин.</b> Вимоги до учасників перемовин психологічної атмосфери. Налагодження контакту на перемовинах. Прийом інформації. Передача інформації. Рух до згоди. Прийняття рішення. Завершення перемовин і культуральні перемовному процесі.
<b>Тема 14</b>	<b>Медіація.</b> Сутність процесу медіації. Функції медіатора. Стадії процесу медіації. Робота медіатора з вирішення конфлікту в організації. Мистецтво медіації.

### Список рекомендованих джерел

1. Герасіна М. І. Конфліктологія // Л. Герасіна, М. Панов. – Харків: Право, 2002. – 256 с.
  2. Нагаєв В.М. Конфліктологія: курс лекцій (модульний варіант). Навчальний посібник // В. Нагаєв. – К.: Знання, 2004. – 198 с.
  3. Орлянський В.С. Конфліктологія // В.Орлянський. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. –158 с.
  4. Пірен М. І. Конфліктологія // М. Пірен. – К.: МАУП, 2005. – 360 с.
  5. Скібіцька Л. І. Конфліктологія // Л. Скібіцька. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 384 с.
  6. Мохор Л. П. Основи конфліктології// Л. Мохор. – К: НАУ, 2004. –134 с.
  7. Ємельяненко Л. М., Конфліктологія // Л. Ємельяненко, В. Петюх, Л. Торгова, Р. Гриненко. – К: КНЕУ, 2003 –315 с.
  8. Ващенко І. В. Конфлікти: Сучасний план, проблеми та напрямки їх вирішення в органах внутрішніх справ. –Х.: ОВС, 2002. – 256 с.
  9. Пірен М. І. Конфлікт і управлінські ролі: соціо-психологічний аналіз // М.Пірен К.: Вид-во УАДУ, 2000. – 200 с.
  10. Русинка І.І. Конфліктологія: Психотехнології запобігання і управління конфліктами // І.Русинка. – К: Знання, 2007. – 318 с.
- Електронні ресурси:**
11. <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/Programa-Upravlinnya-konfliktamy-2021.pdf>

### Інформація про консультації

**Щопонеділка у вересні-грудні 2023 року з 14<sup>30</sup> до 16<sup>50</sup> год., ауд. 226 – доц. Шиліна Н.Є.**

### Загальна схема оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються таким чином:  <i>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою і становить: за поточну успішність (участь у практичних заняттях, виконання практичних завдань та контрольних робіт) – до 60 балів, за результати екзамену – до 40 балів.</i>
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно	зараховано		
82-89	B	Добре			
74-81	C				
64-73	D				
60-63	E	Задовільно			
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання		

0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		
------	---	--	---	--	--

### Політика опанування дисципліни

**Відвідування:** Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах дисципліни. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен/залік) є обов'язковою. При проведенні занять в онлайн режимі, присутність здобувача враховується у разі відкритого вікна.

**Дотримання принципів академічної доброчесності:** Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати програму **Unicheck**.

Навчально-методичні матеріали дисципліни розміщені на платформі Moodle.